

Вінницький національний університет ім. М.І.Пирогова

Кафедра травматології та ортопедії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

в.о. проректора ЗВО з наукової роботи

Валентина ЧОРНА

«31» 08 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни ОК 11

КЛІНІЧНА ПРАКТИКА ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ
ТРАВМАТОЛОГІЯ ТА ОРТОПЕДІЯ

підготовки третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти

галузі знань I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

спеціальності I2 Медицина

2026 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Вінницький національний медичний університет
ім. М.І. Пирогова, відділ аспірантури, докторантури

РОЗРОБНИКИ:

Фіщенко В.О., зав.кафедри травматології та ортопедії, д.м.н., професор

Макогончук А.В., к.мед.н., доцент

Робоча програма обговорена на засіданні кафедри травматології та ортопедії

Протокол від “28” 08 2026 року № 1

Завідувач кафедри травматології та ортопедії

(підпис)

професор ЗВО Володимир ФІЩЕНКО.
(ім'я, прізвище)

“28” 08 2026 року

Схвалено методичною радою з хірургічних дисциплін Вінницького
національного медичного університету ім. М.І. Пирогова за напрямом
підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти у галузі знань
22 «Охорона здоров'я».

Протокол від “28” 08 2026 року № 1

“28” 08 2026 року

Голова методичної ради

(підпис)

професор ЗВО Сергій ХІМІЧ
(ім'я, прізвище)

Програма “Клінічна практика за спеціальністю” — складена відповідно до Освітньо-наукової програми Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова третього освітньо-наукового рівня вищої освіти за спеціальністю І2 Медицина галузі знань І Охорона здоров'я і соціальне забезпечення

Опис навчальної дисципліни

Практика за спеціальністю є обов'язковим компонентом освітньо-наукової програми для здобувачів освіти третього (освітньо-наукового) рівня і проводиться у 6 семестрі.

Загальний обсяг практики за спеціальністю визначається освітньо-науковою програмою і становить 3 кредити ЄКТС (90 годин).

2. Мета та завдання практики за спеціальністю

Мета проведення клінічної практики за спеціальністю «травматологія та ортопедія» полягає у закріпленні практичних навичок у межах цілей, визначених у освітньо-професійній програмі підготовки фахівця за спеціальністю І2 «Медицина».

Основні завдання:

- поглиблення отриманих раніше знань по всіх розділах ортопедії і травматології.
- підвищення рівня теоретичних знань зі спеціальності з подальшим їх практичним застосуванням;

Програмні компетентності та результати навчання:

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти ступеня філософії компетентностей:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної медичної діяльності, проводити оригінальне наукове дослідження та здійснювати дослідницько-інноваційну діяльність в галузі охорони здоров'я на основі глибокого переосмислення наявних та створення нових цілісних теоретичних або практичних знань та/або професійної практики.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Демонструвати безперервний розвиток власного інтелектуального та загальнокультурного рівню, самореалізації

ПРН 10. Впроваджувати результати наукових досліджень у освітній процес, медичну практику та суспільство

ПРН 12. Розвивати комунікації в професійному середовищі й громадській сфері.

ПРН 14. Організовувати роботу колективу (здобувачів вищої освіти, колег, міждисциплінарної команди)

ПРН 15. Дотримуватися етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами; дотримуватися академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТІЮ:

Безпосереднє керівництво практикою за спеціальністю здійснює науковий керівник здобувача. Загальну організацію та контроль за проведенням практики здійснює профільна кафедра, на якій навчається здобувач.

Терміни проходження практики зазначаються в навчальному плані, фіксуються в індивідуальному плані здобувача, затверджуються керівником практики та завідувачем кафедри, на якій навчається здобувач.

3. Програма практики додати 2 колонки: практичні і самостійна

№ з/п	Тема	Кількість годин (самостійна робота)	Кількість годин (практичні заняття)
1	Перша і невідкладна допомога постраждалим з пошкодженнями опорно-рухового апарату.	4	2
2	Ручна і апаратна репозиція переломів кісток.	4	2
3	Амбулаторно-поліклінічна робота травматолога.	4	2
4	Артроскопія, діагностична та лікувальна	4	1
5	Ендопротезування кульшового суглоба Контрактури суглобів, причини, методи профілактики та лікування	4	2
6	Контрактури суглобів, причини, методи профілактики та лікування	4	1
7	Стабільно – функціональний остеосинтез	4	4
8	Вогнепальні поранення кісток та суглобів	4	4
9	Інфекційні захворювання кістково-м'язової системи	4	1
10	Позавогнищевий остеосинтез	4	2
11	Анестезія в ортопедії і травматології	4	2
12	Реабілітація пацієнтів з травмами та захворюваннями опорно-рухового апарату	4	1
13	Дегенеративно-дистрофічні захворювання хребта	4	2
14	Дегенеративно-дистрофічні захворювання суглобів	4	2
15	Трудова експертиза, терміни тимчасової непрацездатності, ОФСО.	4	2
		60	30
	Всього	90	

4. КОНТРОЛЬ І ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСЮ

Методи контролю

- за охоптом аспірантів: фронтальний, індивідуальний, парний, груповий;
- за способом реалізації: усний, письмовий;
- за використанням засобів навчання: контроль за допомогою друкованих засобів та комп'ютерних систем у тому числі з підтримкою мультимедійних файлів
- за способом організації: контроль науковим керівником, відділом аспірантури та докторантури, взаємоконтроль, самоконтроль;

Навчальна діяльність аспіранта контролюється на практичних заняттях під час

поточного контролю відповідно до конкретних цілей та під час індивідуальної роботи з викладачем. Підсумковий контроль засвоєння кожного розділу, контроль практичних навичок здійснюється по його завершенню, а також під час проведення іспиту.

Засоби діагностики *рівня підготовки до практичних занять*:

- усне опитування,
- письмовий тестовий контроль,
- вирішення фармакотерапевтичних задач із виписуванням препаратів у необхідній лікарській формі у вигляді рецептів,
- розв'язування ситуаційних задач,
- визначення належності препаратів до фармакологічної групи із зазначенням можливих показів до застосування,
- комп'ютерний контроль
- іспит (усне опитування за білетами)

5. Перелік питань для підготовки з клінічної практики по травматології та ортопедії

1. Способи та методи лікування в ортопедії і травматології
2. Особливості обстеження хворих з травмами та захворюваннями опорно-рухового апарату
3. Реакція організму на травму (травматична хвороба)
4. Переломи плеча та надпліччя
5. Травматичні пошкодження передпліччя
6. Травматичні пошкодження кисті
7. Пошкодження стегна та колінного суглобу
8. Пошкодження кісток гомілки, гомілково-ступневого суглобу та ступні
9. Ампутації, протезування
10. Травматичні вивихи сегментів кісток
11. Основні принципи лікування відкритих переломів кісток і суглобів
12. Регенерація кісткової тканини, форми її порушення, методи стимуляції репаративного процесу
13. Пошкодження м'яких тканин, зв'язок, сухожилків, їх лікування
14. Переломи кісток тазу
15. Ушкодження хребта
16. Несправжні суглоби, причини, профілактика, лікування
17. Остеохондропатії
18. Остеомієліт: класифікація, клініка, діагностика, лікування.
19. Вроджені деформації хребта
20. Вроджені диспластичні захворювання суглобів
21. Переломи кісток у дітей: особливості діагностики та лікування
22. Туберкульоз кісток та суглобів
23. Пухлини та пухлиноподібні захворювання кісток

6. Перелік вмінь та практичних навичок з клінічної практики

1. Перша і невідкладна допомога постраждалим з пошкодженнями опорно-рухового апарату.
2. Ручна і апаратна репозиція переломів кісток.
3. Амбулаторно-поліклінічна робота травматолога.
4. Артроскопія, діагностична та лікувальна
5. Ендопротезування кульшового суглоба
Контрактури суглобів, причини, методи профілактики та лікування
6. Контрактури суглобів, причини, методи профілактики та лікування
7. Стабільно – функціональний остеосинтез
8. Вогнепальні поранення кісток та суглобів
9. Інфекційні захворювання кістково-м'язової системи
10. Позавогнищевий остеосинтез
11. Анестезія в ортопедії і травматології
12. Реабілітація пацієнтів з травмами та захворюваннями опорно-рухового апарату
13. Дегенеративно-дистрофічні захворювання хребта
14. Дегенеративно-дистрофічні захворювання хребта
15. Трудова експертиза, ОФСО.

7. Методи навчання

Наочні: муляжі кісток та суглобів, набори інструментів для остеосинтезу, набори рентгенограм, відеоматеріали

Практичні методи: робота з пацієнтами стаціонару та поліклініки, робота в операційній, перев'язочній.

8. Методи контролю

Підсумковий контроль

До підсумкового контролю допускаються аспіранти, які виконали програму клінічної практики, мають належно оформлені звітні документи (звіт).

Підсумковий контроль передбачає оцінку вмінь і практичних навичок (з переліку, наведеного в розділі 6) і вирішення ситуаційних або тестових завдань.

Ситуаційні завдання підготовлені керівниками практики від університету заздалегідь із бази ситуаційних завдань, які використовуються на кафедрі при поточному навчанні аспіранта. Замість ситуаційних завдань можуть використовуватись інші форми тестового контролю, розроблені на кафедрі.

Оцінка з дисципліни (залік з клінічної практики)

Залік за практику виставляється лише аспірантам, які виконали програму клінічної практики з дисципліни, мають належно оформлені звітні документи (звіт) та.

Підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо аспірант набрав не менше 120 балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати аспірант за практику, становить 200. Мінімальна кількість балів, яку має отримати аспірант за практику, становить 120.

Нараховані бали конвертуються у Національну недиференційовану шкалу таким чином:

Сумарна кількість балів	Оцінка
180-200	«А»
170-179.99	«В»
160-199.99	«С»
141-159.99	«D»
120-140.99	«C»
60-119.99	«Fx»
1-59.99	«F»

Критерії оцінювання.

Оцінка «Fx» з дисципліни (з з виробничої практики) виставляється студентам, яким не зараховано хоча б один змістовний модуль з дисципліни після завершення її вивчення.

Оцінка «Fx» виставляється студентам, які не склали підсумковий контроль. Вони мають право на повторне складання підсумкового контролю не більше двох разів за графіком, затвердженим ректором.

Студенти, які одержали оцінку «Fx» по завершенні вивчення дисципліни (не виконали навчальну програму хоча б одного змістовного модуля), мають пройти повторне навчання з відповідного змістовного модуля. Рішення приймається керівництвом університету відповідно до нормативних документів, затверджених в установленому порядку.

Розподіл балів, які отримують студенти

Шкала перерахунку традиційних оцінок у рейтингові бали (200 балів) для дисциплін, що закінчуються заліком, знаходиться за посиланням: [https://vnmu.edu.ua/навчальний відділ/навчання-за-ects](https://vnmu.edu.ua/навчальний%20відділ/навчання-за-ects)

10. Рекомендована література

1. The Trauma Manual: Trauma and Acute Care Surgery, 5th Edition (2021)
2. Current Therapy of Trauma and Surgical Critical Care, 3rd Edition (2023)
3. Atlas of Trauma (2020)
4. McRae's Orthopedic Trauma and Emergency Fracture Management (2025 update)
5. Difficult Decisions in Trauma Surgery (2022)

6. Manual of Definitive Surgical Trauma Care (6th Edition): Edited by Kenneth D. Boffard and Jonathan White (June 2020).
7. The Trauma Manual: Trauma and Acute Care Surgery (5th Edition): 2021
8. Initial Management of Trauma in Adults (May 2025)
9. Trauma, Posttraumatic Growth, and World Literature: Published by ResearchGate (August 2020)
10. Vascular Trauma: The European Society for Vascular Surgery (ESVS) released updated guidelines in 2024 covering neck, thoracic, and abdominal vascular injuries.
11. Trauma-Informed Care: Trauma-Informed Therapy via StatPearls (August 2024)
12. Травми від вибуху: принципи та практика, Чженго Ван; Цзяньсінь Цзян [ред.] ISBN: 9789811928567: 2023
13. Ортопедія та травматологія: сучасні концепції та найкращі практики, Пабло Слуллітель; Лучано Россі; Гастон Каміно-Віллухер [ред.] ISBN: 9783031305184: 2024
14. Первинне лікування політравми, автори Сук-Кьонг Хонг; Донг Кван Кім; Санг Рьонг Чжон [ред.] ISBN: 9789811055294: 2019
15. Пацієнти літнього віку з травмами: комплексний підхід, автори Ганс-Крістоф Папе; Стівен Л. Кейтс; Крістіан Гірхольцер; Хайке Бішофф-Феррарі [ред.] ISBN: 9783030914837: 2022
16. Оперативна ортопедія Кемпбелла 4-томний збірник, автори Фредерік М. Азар; С. Террі Канале; Джеймс Г. Біті ISBN: 9780323672177: 2020
17. Травма скелета: фундаментальна наука, лікування та реконструкція вид. 6, 2-томний збірник, автори Брюс Д. Браунер; Джессі Б. Джупітер; Крістіан Креттек; Пол А. Андерсон ISBN: 9780323611145: 2020
18. Травма скелета у дітей за версією Гріна, автор Грегорі А. Менсіо ISBN: 9780323613361: 2020
19. Педіатрична ортопедія Ловелла та Вінтера, автори Джон М. Флінн (редактор); Стюарт Вайнштейн (редактор) ISBN: 9781975108663: 2021
20. Довідник з переломів, вид.6, автор Егольф ISBN: 9781496384850: LWW Doody's Core Bridge 2020
21. Оперативна хірургія кисті Гріна, вид. 8, автори Скотт В. Вулф; Вільям К. Педерсон; Скотт Г. Козін; Марк С. Коен ISBN: 9780323697934: 2022
22. Ортопедичне клінічне обстеження Неттера, вид. 4, автори Джошуа Клеланд; Шейн Коппенхавер; Джонатан Су ISBN: 9780323695336: 2022
23. Клінічна анатомія Неттера, вид. 5, Джон Т. Хансен ISBN: 9780323826624: 2023
24. Ортопедія. Гріфка, Йоахім. Springer, 2020.
25. Оперативна ортопедія. Бріггс, Тімоті В. Р., Джонатан Майлз, Вільям Астон, Хеледд Хавард та Дауд Т. С. Чоу, ред.CRC Press, 2020.
26. Ортопедія і травматологія. Verhaar, J.A.N., and J.B.A. van Mourik, eds. Bohn Stafleu van Loghum, 2021.
27. Campbell's Core Orthopaedic Procedures by Frederick M. Azar (Editor); James H. Beaty (Editor) ISBN: 9780323934572: 2023
28. Complications in Orthopaedics: Adult Reconstruction by Paul Maxwell Courtney (Editor); Yale A. Fillingham (Editor); Stephen A. Thompson (Series edited by) ISBN: 9780323824378: 2022
29. Coughlin and Mann's Surgery of the Foot and Ankle, 2-Volume Set by Andrew Haskell (Editor); Michael J. Coughlin (Editor) ISBN: 9780323833844: 2023
30. Current Practice in Hand Surgery by Jin Bo Tang (Editor); David Elliot (Editor); Roy Meals (Editor) ISBN: 9780443109720: 2025
31. Бур'янов О.А., Скляренко Є.Т., Волошин О.І., Задніченко М.О., Кваша В.П., Грек В.П. Травматологія і ортопедія. Посібник для практичних занять. Київ. Книга-плюс-2006.136с.

32. Бурьянов А.А., Скляренко Е.Т., Волошин А.И., Задниченко М.А., Кваша В.П., Грек В.П. Травматология и ортопедия. Пособие для практических занятий. Киев. Книга-плюс-2006.-128с.
33. Traumatology and Orthopedics Edited by Professor O.A.Buryanov Kyiv «Medicine» 2007/-216s.
34. Анкин Л.Н., Анкин Н.Л. Практика остеосинтеза и эндопротезирования. Киев, 1994.-304 с.
35. Бабоша В.А., Климовицкий В.Г., Пастернак В.Н. и др. Травма таза (Клиника, диагностика и лечение) - Донецк: Донеччина, 2000.-176 с.
36. Корж А.А., Коваленко В.Н., Корж Н.А. и др. Диагностика и консервативное лечение заболеваний и повреждений опорно-двигательной системы: Справочник: кн.3 Артриты.-Х.: Основа, 1998.-149с.
37. Корж М.О., Дедух Н.В., Зупанець І.А. (ред.). Остеоартроз. Консервативна терапія.-Харків: Прапор, 1999.-33с.
38. Остеопороз: эпидемиология, клиника, диагностика, профилактика и лечение /Под.ред. Н.А.Коржа, В.В.Поворознюка, Н.В.Дедука, И.А.Зупанца.-Х. Золотые страницы, 2002.-648с.
39. Фищенко В.Я. Сколиоз.- Макіївка: Полі прес, 2005.-568с.
40. Muller M., Allgover M., Schneider R., Willenegger H. Manual of Internal Fixation /-Springer-Verlag, 1992.- 750p.

15. Інформаційні ресурси

- www.medscape.com.
- www.aofoundation.org.
- http://pidruchniki.com/71486/meditsina/travmatologiya_ta_ortopediya.
- <http://otp-journal.com.ua>
- http://www.gfmer.ch/Medical_journals/Orthopedics_traumatology.html

Додаток

ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІМ. М.І. ПИРОГОВА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

«__» _____ 20__р.

Звіт

про проходження практики за спеціальністю

здобувача ступеня доктора філософії

(прізвище, ім'я, по батькові)

(галузь знань, спеціальність)

Місце проходження практики _____

Керівник практики _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Рік

Звіт практики

За період практики було виконано (стислий опис змісту практики за спеціальністю):

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.

Практика за спеціальністю

№	Вид діяльності	Оцінка	Дата	Підпис керівника

Відгук та оцінка роботи аспіранта на практиці

(заповнює керівник структурного підрозділу бази практики)

Посада, прізвище, ім'я, по батькові

Підпис

Печатка бази практики

“ ____ ” _____ 20 ____ р.

Відгук та оцінка роботи аспіранта на практиці
(заповнює керівник практики від Університету – науковий керівник)

Посада, прізвище, ім'я, по батькові

Підпис

“ ____ ” _____ 20 ____ р.

Дата складання заліку “ ____ ” _____ 20 ____ р.

Оцінка: за національною шкалою _____

Оцінка: за шкалою ECTS _____

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Науковий керівник (керівник практики) _____

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від « ____ » _____ 20 ____ р.